

ROLA WYCHOWAWCY W ZREFORMOWANEJ SZKOLE

Opracowała: Zuzanna Pawłowska
Zespół Szkół Chorzeliów

Szkola jest drugim po domu rodzinnym środowiskiem wychowawczym, które ma zapewnić prawidłową opiekę i wychowanie. Właściwa opieka i wychowanie szkolne to takie, które umożliwi uczniowi uczestnictwo w zdobywaniu wiedzy dzięki własnej aktywności i osobistym poszukiwaniom, sprzyja inicjatywie i indywidualnym sposobom ekspresji, czuwa nad wszechstronnym jego rozwojem.

Osobą szczególnie znaczącą w tym środowisku jest wychowawca klasy. Nauczyciel, wychowawca, opiekun to przewodnik ułatwiający poznanie świata, przyswajania wiadomości, doświadczony doradca kładący nacisk na wyzwalamie inicjatyw podopiecznych, wdrażający ich do samodzielności i twórczej aktywności, czuwający na zdrowiem fizycznym i psychicznym. Wychowawca klasy powinien uzmysłwić sobie, że aby uczniowie w niej wychowani i kształceni osiągnęli wysoki poziom umysłowy i moralny, musi stworzyć niepowtarzalną atmosferę, gdyż właściwa atmosfera dydaktyczno – wychowawcza w zespole klasowym jest podstawowym warunkiem samorealizacji ucznia. Uczeń otrzymuje określone zadania, do których musi dorastać, pełnić wyznaczone role społeczne. Praca wychowawcza organizowana przez wychowawcę ma decydujące znaczenie w procesie wychowawczym. Tworzy odpowiedni klimat realizując własny plan pracy, w którym uwzględnia zwyczaje, święta, uroczystości, tradycje, wznosi poczucie wspólnoty i odpowiedzialności.

Dzisiejsza rola nauczyciela – wychowawcy pracującego w zreformowanej szkole staje się inna, ukierunkowana na twórcze działania. Zbudowanie systemu bardziej elastycznego w obecnej sytuacji wymaga od nauczycieli wielorakich form samokształcenia, czytania współczesnej literatury, wymiany doświadczeń, a także szerokiej twórczej dyskusji czy to na łamach czasopism pedagogicznych, czy to we własnej szkole. Warto rozwiązać mit, że szkołę można pozbawić funkcji wychowawczej. Każdy nauczyciel, czy tego chce, czy nie, wywiera określony wpływ na uczniów – zarówno wtedy, kiedy postępuje nagannie, jak i wtedy, kiedy działa właściwie. A zatem wywierając wpływ, tym samym wychowuje: wpływa na zachowanie, sposób myślenia, obyczaje młodzieży. W świadomym i metodycznym wychowaniu szkolnym chodzi o to, aby ten wpływ był pozytywny, aby był podporządkowany wszechstronnemu rozwojowi ucznia jako człowieka. Dotychczas często zdarzało się, że wychowawca klasowy wykorzystywał czas lekcji wychowawczych na cele techniczno – organizacyjne. Jeśli zaś miał do czynienia z takimi uczniami, którzy mieli problemy, mógł przekazać ich pedagogowi lub psychologowi szkolnemu, zwalniając się tym samym od odpowiedzialności.

Czy nie lepiej byłoby, aby lekcje wychowawcze poświęcać na realizację ciekawych, ważnych, dobrze przygotowanych programów mających na celu wspomaganie wszechstronnego rozwoju uczniów? Nauczyciel musi być osobą prowadzącą od początku do końca rozwiązywanie danego problemu konkretnego ucznia. Rola wychowawcy klasowego winna coraz bardziej wzrastać. Im bardziej wychowawcy klasowi korzystać będą z szansy stania się rzeczywistymi autorytetami, doradcami, mistrzami przewodnikami dla uczniów, tym większe stworzą uczniom możliwości ich pełnego rozwoju. Osoba nauczyciela w roli wychowawcy klasy jest bardzo ważna. Efekty pracy zależą głównie od tego, w jakim stopniu wychowawca realizuje przyjęte na siebie obowiązki, czy zaspokaja oczekiwania wychowanków. Wychowawca klasy jest dzieciom najbliższy spośród wszystkich nauczycieli, jest pośrednikiem między klasą z nauczycielami.

Dobry wychowawca doradza jak się uczyć, wskazuje jak rozplanować sobie pracę, aby móc rozwijać swoje zainteresowania. Winien otaczać opieką uczniów słabszych i biedniejszych. Często od postępowania wychowawcy w stosunku do tych dzieci zależy dalsza ich kariera szkolna.

Wychowawca na pewno musi być znawcą psychiki dziecka, wie wszystko o swoich uczniach, zna ich zainteresowania, zna środowisko ucznia, jego plany, rozumie sprawy uczniów, ich troski, problemy i trudne sytuacje.

Musi być stanowczy, konsekwentny i wymagający. Bardzo ważną cechą jest jego sprawiedliwość sumienność. Wychowawca organizuje życie klasy, występuje z inicjatywą, pobudza do czynnego działania, organizuje pracę, odpoczynek zabawę.

Wielka jest rola wychowawcy w realizacji zadań opiekuńczo wychowawczych szkoły. Na czas trwania zajęć szkolnych, nauczyciel ma obowiązek zastąpić dzieciom rodziców, zapewnić opiekę wszystkim uczniom, realizować ich potrzeby, stworzyć dobre warunki do nauki i wypoczynku dbać o ich bezpieczeństwo i dobre samopoczucie.

Realizując zadania opiekuńczo – wychowawcze szkoły, wychowawca powinien: opiekować się wszystkimi swoimi wychowankami bez wyjątku, zadbać o tych uczniów, którym rodzina nie jest w stanie stworzyć w domu dobrych warunków życia i rozwoju, otoczyć opieką dzieci wybitnie zdolne oraz dzieci, które mają problemy z nauką lub zachowaniem.

Wychowawca powinien również współpracować z rodziną ucznia, aby rodzice umieli korzystać ze swoich naturalnych i konstytucyjnych uprawnień, aby byli również świadomi ciążących na nich obowiązków. Każdy wychowawca powinien pamiętać, aby opieka, którą otacza swoich wychowanków była stała i systematyczna. Podstawową zasadą wychowawczą powinno być wzajemne zaufanie w kontaktach uczeń – wychowawca. Szczególną opieką powinien otoczyć wychowawca tych uczniów, którzy z różnych powodów mają problemy z nauką czy zachowaniem. Musi, zatem współpracować z reedukatorem, logopedą. Nie może zapominać o częstych kontaktach z rodzicami uczniów. Rodzice powinni być informowani na bieżąco o postępach a zwłaszcza trudnościach w nauce swojego dziecka. W dzisiejszych czasach, gdy szerzy się ubóstwo wychowawca powinien umieć taktownie zorganizować opiekę i pomoc materialną dla dzieci z ubogich rodzin.

Szczególną opieką musi objąć, wychowawca dzieci z rodzin patologicznych, nieprzystosowanych społecznie. Rola wychowawcy polega na korygowaniu niewłaściwych ukształtowanych poglądów i postaw moralnych.

Literatura:

1. H. Izdebska. Aby szkoła dała się lubić. Warszawa 1975
2. J. Radziewicz. Praca wychowawcy klasy. Warszawa 1980
3. E. Trempała. Integracja podstawowych środowisk wychowawczych, a rezultaty pracy pedagogicznej szkoły. Warszawa 1979